

K o m e t e n.

N:o 9.

Onsdagen den 1 Februari 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Carlisdagen den 28 Januari före Landbruks-Academien sin offentliga sammankomst, hvarvid Rikets högste Embetsmän, Utrikes Hofwens Sändebud och flere af Stadens Inwånare woro närvarande. Academiens Directör, H. Ex. Herr Grefwe Mörner uppläste, enligt Stadgarne, Årberättelsen. Det kan icke annat än glädja hwarje fäderneslandets wån, att se den, en tid, så mycket efterfatta och föraktade Landmannas-Näringsen, omfattas med wälförjert hägn af Statens Styrelse; och derföre skola wi alltid med tillfredsställelse erinra oss det årtigen förnyade offentliga tillännaafman-det af tillwärelsen utaf ett sådant hägn, äfwen om den Academie, som dertill gifwer anledning, ännu icke för nationen hunnit blifwa mer än en outvecklad patriotisk idé.

Samma dag, af H. R. H. Kronprinsen en stor fete på Kongl. Slottet, och Å Blafseholmen afbrändes ett fyrverkeri, det wackeraste man, under en längre tid, här sett.

Lund d. 24 Jan. Under adress till Academiens Pre-Cantzler, Biskopen och Commendeuren Hr Doctor Fare har utländska Bibelsällskapet i London till Academiens Bibliothek förärat 25 inbundne Exemplar af, dels hela Bibeln, dels Nya Testamentet och Dawids Psaltare på en mängd fremmande språk.

Bref till Julia.

I.

Anledning af den nya upplagan af Frithiofs Saga. *)

Wästa Julia!

Jag delar din fögnad öfwer den i vårt fädernesland nästan oerhörda företeelsen, att ett slaldestycke af widsträcktare omfång, inom den korta tiden af ett halft år, erhållit en ny upplaga. Detta är, så som du mycket träffande anmärker, ett talande bevis på den hos nationen sig allt mer utvecklande känslan för poesi. Ty äfwen deri har du rätt, den lyka Frithiofs Saga har gjort hos allmänheten, som icke anses blott som en följd af författarens berömda namn, då wi hafwa exempel från äldre tider, att diktet af lika berömda män knappast ursäkt en enda inkräkt upplaga, mycket mindre påfordrat nya. Sjelfwa Kellgrens Gustaf Wasa behöfde man ju ej omtrycka, under hela tiden som förbränt från år 1786, då den först utgafs, till des slaldestens Samlade Skrifter, efter hans dödd, utkommo. Anledningen till poemets framgång måste alltså hemtas från des utmärkta förskjester.

Bland dem så wi — hwilket du torde medgifwa, då du åtminstone ur Samfides Berättelser känner den ursprungliga sagan — icke räkna original uppfinnning; ty slalden har, på ett par drag när, trogat och nästan i hwarje mindsta omständighet följt den Jisländska urskriften. I de mål han från den afvillt, har han dock, så widt jag förstår, förbättrat

*) Bill redactionen af Kometen har detta bref blifwit inlemnadt, med anhållan om des införande i bladet. Då förf. under desamma tecknat sitt namn, och det för förekommande åsigterna äro nit anse såsom förf. serna, subjektiva, har redact. ehuru den icke öfwerallt delar förf. öfwerlygelse, likwäl welat begagna brefsuett.

den, eller åtminstone gjort den finare och ädlare. Sålunda finner Frithiof, enligt den gamla sagan, sin ätt Ingeborg skänka ring på armen af Helges drottning som sitter med Baldursbilden på bröstet, smörjande den med olja framför stoftelden. Från hennes arm vill Frithiof rycka ringen, i anledning hvaraf han slår henne öfver golfvet och Gudabilden faller i elden. Hos skalden åter har selskiva Belåtet ringen hängd på armen, och förstås omkull vid bemödanen att fränrycka honom densamma. Genom denna förändring har skalden undantagit det widriga och oriddertliga i Frithiofs handling, då han i stället för att låta honom misshandla en swag qwinna, för hwilken hvarje sann hjette måste hysa stonande aktning, genom angripandet af selskiva Gudabilden, uppslegat hans helgeräns brott och således blåt intresset för hans ånger. — Den andra förändringen har du själf bemärkt, den neml. att wid slutet i stället för att låta Frithiof slå Helge och således blifwa sin swägers baneman, här förtäljes huru Helge dödt under ett tåg mot Finnarne, och Frithiof förfonas med Haldan i den ämno uppbyggda Baldurs hage. I fall, enligt hwad du berättar, de nordiskt-gothiskt sinnade af den stränga öfvermanzen misstänka denna förändring, såsom ett brott mot den gamla Scandinawiska characteren, så hafwa de, efter min intryck mening, dermed uppenbarat att de mera hylla ett tillfälligt maner, än fördringarne af äkta skaldefonst, hwilken alltid måste gå ut på att vara lugnande och att upplösa alla bittra dissonanser, ehuru jag väl är färdig att medgifwa, att detta kunnat ske utan att så mycket kristna sagan, som Hr Legnér verkligen gjort det.

I fördragningsfästet har Hr Legnér tillagat sig det, som Danstarnes Deplersläger, först i sin Helge användt. Och detta, att upplösa den episka framställningen af fornordiska hjetteledinmen i sammanhängande romanser, är afgjordt ganska lyckligt, då våra förfäders lif och bregder förråda en wida mera tyrist än episk character, warande neml. mera ofbröagna utbrott af hwar enskildes individuella mod och känsla, än ett ihärdigt utförande af en samhällig hjettebragd. Det ländar alltså war skalde till werkeigt beröm, att hafwa tillagnat sig detta för hans ämne så genuina fördragningsfäst, höllt som han begagnat det med sådan

omwering i anseende till formerna, och sådant wäl ljud i wersen.

Hwad skaldestyckets hufwudsbristen annars utgår, och hwilken, enligt min föreställning, är samma erdfrat allmänna bifallet, liksom jag wet den grundlagt ditt, är det lifliga uttryck af ungdomsglad hälsa, af ädel och munter ynglingakraft, hwilket är utbredt öfver det hela, och som igenfinnes ej mindre i den förra än sednare hälften af poemet, ehuru i denna sednare, — enligt hwad ämnat föränteder, efter det att Ingeborg blifwit senad af Kung Ring, och Frithiof, sedan han wäl lat templers förstöring icke ur sitt bröst kunnat förlaga en djup känsla af ånger, — tonen blifwit mera elegisk, antydande att ungdomens offuðstid är förbi och att öfver hjettens sinne hwilar något som han måste förfona. Derigenom har detta stycke skaffat sig en säker väg till allas hjertan, och blifwit ett sammt poem, i hwilket en hwar, ehuru wäl under fremmande bilder, ser en återspeglung af sitt eget inre öde: af sina ungdomsförhoppningar, sin mannasafsnad och sin aggande känsla af egen skull. Då menfligheten icke fått ostörd wäcka och njutning på sin lott, kunna wi ej sympatbiser med en framställning af bara förnöjelser; ty endast i den som också underfundom lider, se wi war like, och i denna wisa wi igenfinna blott war egen skickelse, under bilden af andras.

Detta har skalden framställt de förnämsta personerna under en ganska ästward individualitet. Hos Ingeborg t. ex. framstår qwinlighetens hufwudsbygg: om känslighet och stilla försakelse i sin skönaste dag; i Kung Ring ser man åter ett uttryck af älderdomens lugna wisshet och redliga sakmod, samt hos Frithiof det friska hjettefinnets förlitande på egen kraft, hwilket, under medwetande om att icke wäja annat än det redliga och tillbörliga, antager den sättsinnighet, som i omständigheternas hwirwel, förteder honom till gerningar dem han måste ångra. Wisserligen kan skaldefonsten wäcka destagande åsven för selskiva brottslingen; men detta sker egentligen uti den characters utvecklande Tragedien, genom så skadligtgörandet af kraftfullheten i den onda wiljan, hwilken åsven, ehuru wändt för darswet, uppenbarar menflighetens styrka; men mindre tjenligt uppträder denna inom det episka området, der man mera målar handlingar, än utvecklar lynnen och sin nelag. Dersöre anser jag som en stor förtienst i Hr

Tegnér's dikt, att den skadeglada och widsköpigt
högfärdige Helge är stald så i bakgrunden, icke
framträdande mera än det behöves, för att reta
Frithiof till det obetänksamma steg, hvilket förer
hans inre frid.

I afseende på dictionen måste man väl med-
gifwa, att den Hr Tegnér egna väl passas till ett
dyligt Wikingadrama, som närvarande dikt är. Staf-
och obunden, endast muntert systande till sitt mål,
förfar han underfundom temmeligen på wikingased
med språkbruk, syntax och logik. Så skrifer han
t. ex. än "Judar," i st. f. Juder, än "Drotter" i
st. f. Drottar, eller omkastar alldeles willkorligt ord-
följden och construerar "Inbar skyn utur," i st. f.
utur skyn; "Ärorna Ellidas," i st. f. Ellidas äror,
o. s. w.; eller

"Högt sjunga swärden

Ständigt i hjälm"

af hvilka ord betydelsen torde vara något swår
att tyda. — Säkertligen lärer du, Dästa Julia, för-
na dessa anmärkingar temmeligen obetydliga; men
du måste väl medgifwa mig, att hwarje brist hos
en stald med det anseende som Hr Tegnér rätt-
wisligen wunnit, alltid är af betydighet för det
exempel till efterföljd under hvilket det uppträder,
och en fräkna blir alltid fräkna och stöter så mycket
mera, ju skönare den hy är på hvilken den igen-
finnes.

Efter min tanke har hwarje romans i Frithiof,
Äfwen enskildt och för sig sjelf betraktad, ett stort
företrädande framför andra, om också alltid förtjenst-
fulla poemer af Hr Tegnér, genom den härstädes
mera rådande återhållsamhet i färgprakt, med hwi-
ken han, annars förtitande sig på sin inbildnings-
krafts outtömliga rikedom, är nog stöfande. Dock
kan ej nekas att Äfwen här, på sina ställen, åter-
kommer något af detta manér att hopa liknelser på
liknelser, och att icke så noga betänka huru bestända,
adeqwata och passande de äro. Sät. ex. säges i stals-
destyckets brian, om Frithiof och Ingeborg:

"Den ena som en et stöt fram,

Och som en lans är hennes stam

Men kronan, som i vinden stafsver,

Liksom en hjälm sin rundel hwälfver."

Här har man alltså två liknelser till i den ena,
först gifna. Frithiof föreställes till en et, hwars stam
är lik en lans, och hwars (neml. efens) krona är lik
en hjälm. Widare jemnföres Ingeborgs barn wid

tvänne hoppande "Ljus-Alfer med rosenknoppar."
Enligt Edda Mythologien — och endast ur den kända
na wi dem — äro Ljus-Alferna ett slags andewäl-
senden, huru komma då dessa att skjuta ut i rosen-
knoppar? — Annu besynnerligare liknas Frithiof,
midt emellan prinsarne Helge och Hjalldan, wid
"Dag som står mogen emellan rosig morgon och natt
i stogen." Det poetiska bruket af all liknelse är,
enligt hwad jag kan begripa, att gbra det föremål
som förlämnas äfästligare för inbildningen, än det
i sig sjelft är. För min fattning uppfyller anförda
liknelser detta wärf lika så litet, som en annan der
Frithiofs swärd jemnföres med "en slannad ljung-
eld" (kan ljungeld väl bättre tänkas stillastående,
än en fyrkantig rundel?), eller som ännu en annan,
der en gutdring fring Ingeborgs arm, jemnföres
wid "en lysmass lindad kring en ljestånget;" men
ljestånget är grön och lysmassen är gråswart, utom
den enda punkt från hvilken, i mörkret, ett swagt
ljussken sprider sig. — Dessa i sig sjelfwa betydelse-
lösa eller förlämnade liknelser, kunna säkertligen aldrig
inför en sansad och opartisk kritisk förswaras; men
att i ett 167 octavsidor långt poem af Hr Tegnér's
wanligtvis så liknetterika skaldsmå, icke flere
dyliga en nogare uppmärksamhet undfallna liknel-
ser anträffas, talar, i min tanke, högt för wärdet
af det hela.

Not detta skulle kanske kunna göras den an-
märkning, att det icke är fullkomligen jemnt. Skäl-
den tyckes ej hafwa diktat de tjugufyra Romanserna
på en gång, eller i den ordning de nu följa, utan
har han först utfört de partier, hvilka starkast fram-
perat honom och sedermera har han författat de sån-
ger, som skulle emellan de förra utgöra sammanbind-
ningslänkarne. Dessa måste naturligtvis blifwa swa-
gare än de andra; men swagast är 1:sta romansen
Frithiof och Ingeborg. I denna skulle de bå-
da äfstandes förhållanden till hwarandra beskrifwas,
och detta sker utan att någon beständighet samman-
håller och ordnar dess strofer. Äfwen tecknas dessa
förhållanden temmeligen modernt sentimentalt, då
här omtalas huru Frithiof hade att åter låra Inge-
borg hwarje ritna han lärt; huru han åt henne
plockade blomster och snalltron; huru han står de-
ras gemensamma namnbokstäfver i träden; huru
Ingeborg önskar sig ägarinna af jorden, hvilken kallas
en knopp på Odins stol, för att slakta den, såsom
stöld, åt Frithiof, och Frithiof önskar sig månan,

Benånd himlens lycka, för att gifwa den såsom
 smycke åt Jugeborg. Deremot strättar Frithiof åt
 påminnelsen om Jugeborgs höga börd i jemnbrefse
 med hans egen, den han ansåg högtaktad nog, eme-
 dan han, efter att hafwa slagit Hogens ludna tung,
 ärfst hans enor med huden (?). — Så mycket stöna-
 re är den andra romansen: Kung Bele och
 Thorsten Wikingsson, i hvilken de båda så-
 derna — ett par ålderade härliga gestalter, skarpt
 och säkert contourerade, som på medeltidens Basre-
 liefer — tala wisshet med Hawamals träffande kärn-
 språk, inblödda i rosorna af den skärfste poesi och
 alskarligt ljudande werfer. — Den tredje: Frithiof
 tager arf efter sin Fader, affattad i lätta hero-
 metrar, är åter en ganska wacker idyll, glädligt och
 angenämt tecknade de Agodelar som tillfallit Frithiof.
 — Den sjerde: Frithiofs frieri, är något för-
 wirrad i berättan derigenom, att ungefär i samma pe-
 riöd än berättas i tredje och än talas i första pers-
 on; Åfwen sjelfwa Frithiofs samtäl med Jungabroder-
 na är mera widlöftigt än kraftigt. — Linnu mindre
 betydelsefull är den femte: Kung Ring, den gams-
 le friaren, som säger om sig sjelf att han gått i
 frö. — Men den sjette: Frithiof spelar Schack
 är ett fulländadt mästerverk, oändligen sinnrikt ut-
 tänkt, rafft, med forta, målande drag utfördt i yp-
 perliga werfer, af hwi ka hwarenda är betydelsefull.
 — Matt är åter den sjunde: Frithiofs Lycka,
 innehållande mera granna än hjertliga måningar af
 de stumma föremål, som omgifwa de älsfande, till
 dess emot slutet det kalla praktstycket får mera inner-
 lighet, genom begagnande af Romeos och Julias
 morgonamtal hos Shakespeare. — Det tydes som
 skallden i denna romans welat hwila sig, för att å-
 ter uppträda i hela sin skaldestyrka i det åttonde
 stycket: Afskedet, en elegisk scen, och i det nion-
 de: Jugeborgs Klagan, en långtansång, der
 hwarje ord sprunget från hjertat, går till hjertat
 och, spjändet det med den wemodigaste förtjusning,
 frampräpar ur hgonen ljufwa tårar. — Förlän i en
 hel annan tonart, rafft, beständ och liflig, utmärkes
 den tionde romansen: Frithiof på Hafwet, af li-
 ka förtjenst, och detta omdöme gäller åfwen om den
 elfte: Frithiof hos Anga ntyr. — Ett stort konst-
 stycke är tolfte romansen: Frithiofs Återkomst,
 i hvilken det berättas om uppbrännandet af Frithiofs
 gård och om Jugeborgs bortgiftande, emedan man här
 till och med i sjelfwa werstacken förnimmer huru wred-
 den wäker hos den förslämpade klänven. — Så för-
 beredes den trettonde: Walders Wål, i hwilken
 ett ganska swårt thema war att behandla, ty det må-
 ste wara ganska wansfeligt att bringa till poesi nå-
 got så obehagligt, som denna tröstscen, der, midt
 in i templet, kungen blir slagen i ansigtet med en
 penningepung och Gudabilden rånas. — Hr Legnéer
 har wisserligen deraf gjort allt hwad gdras kunde,
 ehuru det hela är mera bullrande än af djup effect.
 — Så mycket förträffligare är den fjortonde: Frithiof
 går i landsflykt. Den egna ton af hån öfwer

det i sig sjelft lumpna i föremålen, som han för-
 stört, af saknad likwål af dem och af fasa öfwer
 hwad han gjort, är, i dessa forta, oroliga och ill-
 wäl så harmoniska werfer mästertligen uttryckt och dra-
 icke blott ett nödwändig utbrott af Frithiofs egen
 character, utan tillika en oundwiktig känsla hos en
 hwar som varit i samma beägenhet som han. —
 Mellertid omwerlas detta ganska lyckligt, af den räk-
 ska teckningen af Heiges färinga försök att förskrä-
 konom, samt af det rörande Farwål han uttalar vid
 slutet, en reminiscens af Child Harolds affedsfång
 hos Lord Byron. — Med denna romans war teck-
 ningen af Frithiofs ungdoms gläde och ungdoms
 ostuld fullbordad; i den ypperliga femtonde roman-
 sen: Wikingabalk, är öfwergången till den något
 swärmodigare tonart, som hans skaldkänsla framstäl-
 lat, och som så hänförande ljuder från romanse-
 ne 16—20: Frithiof och Björn; Frithiof
 kommer till Kung Ring; Isfarten; Fri-
 thiofs Frestelse och Kung Rings ödd, i hwi-
 ka skallden använt hela rikedomerna af sin förmåga,
 samt till och med en af Lidners stöfnaste utskrif-
 ter ("Som röda norrsten måla de snöbetäckta fält-
 tegnéer. — "Som de röda norrsten måla, snö-
 täckta fält med blod." Lidner), för att säkert träff-
 hjertat och tjusa inbildningen, och bland hwi ka
 då Frithiofs Frestelse utmärker sig genom en
 artig uppfinning, innerligt uttryck och en fulländad
 poetisk diction. — Den 21 romansen åter för-
 mig ensamt märkwärdig genom försöket att tillge-
 wårt språk det gamla Isländska Fornyrdsalag.
 den tjugwandra: Konungawälet, har man en
 reflex af den förra hälstens raffare stämning, till o-
 tecken att försoningen stundar. Till den förberede-
 sig Frithiof på sin faders hög i den afswarliga
 stöfna tjugotredje romansen, hwaremot sjelfwa För-
 soningen tecknas i den tjugusjerde, också ett ganska
 wackert, men, nog uttänkt stycke, genom Walders
 Prestens allt för långa och kanske nog mycket sop-
 sticerande katechisering.

Af denna min omständliga redogörelse för wo-
 met, torde du, Bästa Julia! finna skäligt, att jag
 drager det tota omdöme såsom resultat, att ehuru
 Frithiofs Saga wäl icke kan gälla för ett alldeles
 selfritt skaldestycke, är detta lefnadsglada ungdoms-
 qwäde att sätta bland det aldragsärligaste wär-
 tion i artistiskt wåg frambragt, och wäl egnadt
 tolkad af en öfwad skalddinns hand, bereda wår
 Germaniska stamförwandter till erkännande af hwar
 Sveriges Sångmod förmår att lemna.

2. Hammarsköld.

Stockholm, 1826.
 Tryckt hos Holm & Carlsson.

